



Lov om vern mot brann, eksplosjon og ulykker med farlig stoff og om brannvesenets redningsoppgaver (brann- og eksplosjonsvernloven)

Dato	LOV-2002-06-14-20
Departement	Justis- og beredskapsdepartementet
Sist endret	LOV-2015-05-29-36, LOV-2015-06-19-65 fra 01.10.2015
Publisert	I 2002 hefte 6
Ikrafttredelse	01.07.2002 unntatt Svalbard, 01.01.2003
Endrer	
Kunngjort	
Korttittel	Brann- og eksplosjonsvernloven

Kapitteloversikt:

Kapittel 1. Innledende bestemmelser (§§ 1 - 4)

Kapittel 2. Almennelige plikter (§§ 5 - 8)

Kapittel 3. Kommuners plikter og fullmakter (§§ 9 - 18)

Kapittel 4. Plikter i virksomhet (§§ 19 - 25)

Kapittel 5. Krav til produkter (§§ 26 - 27)

Kapittel 6. Gebyr, kompensasjon og erstatning m.m. (§§ 28 - 30)

Kapittel 7. Tilsyn, håndheving, sanksjoner, opplysningsplikt m.m. (§§ 31 - 42)

Kapittel 8. Avsluttende bestemmelser (§§ 43 - 46)

Se om Svalbard noten til lovens § 45. Jf. *tidligere* lover 21 mai 1971 nr. 47 om brannfarlige varer samt væsker og gasser under trykk, 14 juni 1974 nr. 39 om eksplosive varer og 5 juni 1987 nr. 26 om brannvern m.v.

Kapittel 1. Innledende bestemmelser

§ 1. Formål

Loven har som formål å verne liv, helse, miljø og materielle verdier mot brann og eksplosjon, mot ulykker med farlig stoff og farlig gods og andre akutte ulykker, samt uønskede tilsiktede hendelser.

0 Endret ved lov 19 juni 2009 nr. 84.

§ 2. Saklig virkeområde

Loven gjelder alminnelige plikter til å forebygge brann og eksplosjon samt sentral og lokal organisering og gjennomføring av brann- og eksplosjonsvernsarbeidet.

Loven gjelder også ulykkes- og skadeforebyggende plikter i forbindelse med håndtering av farlig stoff og ved transport av farlig gods på land, samt krav til beredskap og innsats overfor akutte ulykker der brannvesenet har en innsatsplikt.

Kongen kan fastsette forskrifter for Forsvaret som avviker fra denne loven når særlige grunner tilsier det.

§ 3. Stedlig virkeområde

For Svalbard, Jan Mayen og bilandene gjelder loven i det omfang og med de stedlige tilpasninger Kongen bestemmer.

Denne loven gjelder ikke for den virksomhet som foregår i sjøområder i forbindelse med undersøkelser etter, utvinning og utnyttelse av naturforekomster på havbunnen eller i dens undergrunn i indre norske farvann, norsk sjøterritorium og den del av kontinentalsokkelen som er undergitt norsk statshøyhet.

Kongen kan bestemme i hvilket omfang denne loven skal gjelde på norske skip og flyttbare innretninger.

§ 4. Definisjoner

- a) Med byggverk menes bygning, konstruksjoner og anlegg.
- b) Med farlig gods menes varer definert i de til enhver tid gjeldende rekommandasjoner fra De forente nasjoner om transport av farlig gods.
- c) Med farlig stoff menes i denne lov:
 - brannfarlig stoff: fast, flytende eller gassformig stoff, stoffblanding, samt stoff som forekommer i kombinasjoner av slike tilstander, som i kraft av sitt flammepunkt, kontakt med andre stoffer, trykk, temperatur eller andre kjemiske egenskaper representerer en fare for brann,
 - eksplosjonsfarlig stoff: fast, flytende eller gassformig stoff, stoffblanding, samt stoff som forekommer i kombinasjon av slike tilstander, som i kraft av sine egenskaper lett vil kunne forårsake eksplosjon ved støt, gnidning, eller ved kontakt med tennkilder eller andre stoffer,
 - trykksatt stoff: annet fast, flytende eller gassformig stoff eller stoffblanding enn brann-, reaksjons- og eksplosjonsfarlig stoff, som er under trykk, og som derved kan representere en fare ved ukontrollert utslipp,

- reaksjonsfarlig stoff: fast, flytende eller gassformig stoff, stoffblanding, samt stoff som forekommer i kombinasjoner av slike tilstander, som ved kontakt med vann, ved sitt trykk, temperatur eller andre kjemiske forhold, representerer en fare for farlig reaksjon, eksplosjon eller utslipp av farlig gass, damp, støv eller tåke.
- d) Med håndtering menes enhver omgang med farlig stoff slik som tilvirkning, oppbevaring, behandling, transport, lasting, lossing, erverv, handel, innførsel, utførsel, overføring, bruk og tilintetgjøring.
- e) Med produkt menes:
 - farlig stoff, eller ferdige varer hvor slikt stoff er en bestanddel og hvor de farlige egenskaper fortsatt er fremtredende,
 - innretninger, utstyr, apparater, emballasje og annet som benyttes ved håndtering av de farlige stoffene eller i forbindelse med transport av farlig gods,
 - innretninger, utstyr, apparater og annet som er beregnet på deteksjon, varsling eller bekjempelse av brann, eksplosjon eller annen skade.
- f) Med virksomhet menes ethvert offentlig og privat foretak uansett om foretaket er etablert med henblikk på forretningsmessig fortjeneste eller ikke.
- g) Med storulykke menes en hendelse som har en ukontrollert utvikling og som umiddelbart eller senere medfører alvorlig fare for mennesker, miljø eller materielle verdier.

0 Endret ved lov 19 juni 2009 nr. 84.

Kapittel 2. Almennelige plikter

§ 5. Den enkeltes plikt til å forebygge og begrense skadevirkningene ved brann, eksplosjon og annen ulykke

Enhver plikter å vise alminnelig aktsomhet og opptre på en slik måte at brann, eksplosjon og annen ulykke forebygges.

Enhver plikter ved brann, eksplosjon eller annen ulykke straks å underrette de som er utsatt for fare og ved behov varsle nødalarmeringssentral. Det samme gjelder ved overhengende fare for en slik hendelse.

Enhver som oppholder seg nær en brann, eksplosjon eller annen ulykke plikter etter evne å gjøre det som er mulig for å begrense skadevirkningene.

Enhver plikter å delta i brannvesenets rednings- og slokkearbeid når innsatsleder krever det, samt stille eiendom, bygninger, materiell og eventuelt personell til disposisjon for slik innsats. Det kan gjøres inngrep i den enkeltes materielle verdier dersom dette er nødvendig for å gjennomføre redningsinnsats eller begrense skade. Inngrep i privates eiendom kan likevel bare foretas dersom dette er nødvendig for å sikre liv eller verne verdier som er større enn det som går tapt eller står i fare for å gå tapt ved inngrepet.

Departementet kan gi forskrifter om den enkeltes plikt til å forebygge og begrense skadevirkningene ved brann, eksplosjon og andre ulykker.

§ 6. Forebyggende sikringstiltak og vedlikehold

Eier av byggverk, område, transportmiddel, produksjonsutstyr, annen innretning eller produkt plikter å sørge for nødvendige sikringstiltak for å forebygge og begrense brann, eksplosjon eller annen ulykke.

Eier og bruker av byggverk, område, transportmiddel, produksjonsutstyr, annen innretning eller produkt plikter å holde bygningstekniske konstruksjoner, sikkerhetsinnretninger og øvrige sikringstiltak til vern mot brann, eksplosjon eller annen ulykke i forsvarlig stand og påse at disse til enhver tid virker etter sin hensikt.

Eier eller bruker skal etter en eventuell brann, eksplosjon eller annen ulykke sørge for vakthold og andre nødvendige sikringstiltak når leder av brannvesenet krever dette.

Departementet kan gi forskrifter om eiers og brukers plikter til rapportering, sikringstiltak, vedlikehold og vakthold etter denne bestemmelsen.

§ 7. Tiltak ved store arrangementer

Den ansvarlige for store arrangementer, utstillinger, forestillinger, møter og andre tilstelninger skal i god tid før arrangementet sende melding til lokal tilsynsmyndighet, dersom arrangementet skal avholdes i et byggverk eller på et område som normalt ikke benyttes til denne type arrangementer.

Ved melding om arrangementer kan kommunen kreve de opplysninger som er nødvendige for å vurdere faren for brann, og fastsette de nødvendige brannsikringstiltak og begrensninger, herunder krav til ansvarshavende arrangør.

Kommunestyret selv kan gi lokale forskrifter med nærmere bestemmelser om meldeplikten.

§ 8. Systematisk helse-, miljø- og sikkerhetsarbeid

Virksomheter plikter å gjennomføre et systematisk helse-, miljø- og sikkerhetsarbeid (internkontroll) for å sikre at krav fastsatt i eller i medhold av denne loven overholdes. Tilsynsmyndigheten kan bestemme at også andre skal gjennomføre systematisk helse-, miljø- og sikkerhetsarbeid. Det skal kunne dokumenteres overfor tilsynsmyndighetene at loven, forskrifter og enkeltvedtak blir etterlevet.

Departementet kan gi forskrifter om systematisk helse-, miljø- og sikkerhetsarbeid.

Kapittel 3. Kommuners plikter og fullmakter

§ 9. Etablering og drift av brannvesen

Kommunen skal sørge for etablering og drift av et brannvesen som kan ivareta forebyggende og beredskapsmessige oppgaver etter loven på en effektiv og sikker måte.

Kommunen skal gjennomføre en risiko- og sårbarhetsanalyse slik at brannvesenet blir best mulig tilpasset de oppgaver det kan bli stilt overfor. Kommunen skal evaluere hendelser for å sikre kontinuerlig læring og forbedring av det forebyggende og beredskapsmessige arbeidet.

Leder av brannvesenet og øvrig personell skal ha de kvalifikasjoner som er nødvendige for å kunne ivareta brannvesenets oppgaver på en forsvarlig måte.

To eller flere kommuner kan avtale å ha felles brannvesen eller felles ledelse av brannvesenet. Kommunen kan gjennom avtale overlate brannvesenets oppgaver og ledelse helt eller delvis til en annen kommune, virksomhet e.l. Kommunen må i slike tilfeller etablere ordninger som sikrer at all myndighetsutøvelse etter loven skjer under kommunens formelle ansvar.

Departementet kan gi forskrifter om etablering og drift av brannvesenet, og om krav til personellens kvalifikasjoner.

0 Endret ved lov 29 mai 2015 nr. 36 (ikr. 29 mai 2015 iflg. res. 29 mai 2015 nr. 553).

§ 10. Dokumentasjon og rapportering

Kommunen skal dokumentere at plikten etter § 9 første, annet og tredje ledd er oppfylt.

Dokumentasjonen inkludert risiko- og sårbarhetsanalysen og eventuelle avtaler inngått etter § 9 fjerde ledd, skal sendes sentral tilsynsmyndighet.

På forespørsel fra sentral tilsynsmyndighet skal kommunen rapportere om alle ressurser, hendelser og evalueringer etter § 9 annet ledd annet punktum.

Departementet kan gi forskrifter om dokumentasjons- og rapporteringsplikt.

0 Endret ved lov 29 mai 2015 nr. 36 (ikr. 29 mai 2015 iflg. res. 29 mai 2015 nr. 553).

§ 11. Brannvesenets oppgaver

Brannvesenet skal:

- a) gjennomføre informasjons- og motivasjonstiltak i kommunen om fare for brann, farer ved brann, brannverntiltak og opptreden i tilfelle av brann og andre akutte ulykker
- b) gjennomføre brannforebyggende tilsyn
- c) gjennomføre ulykkesforebyggende oppgaver i forbindelse med håndtering av farlig stoff og ved transport av farlig gods på veg og jernbane
- d) utføre nærmere bestemte forebyggende og beredskapsmessige oppgaver i krigs- og krisesituasjoner
- e) være innsatsstyrke ved brann
- f) være innsatsstyrke ved andre akutte ulykker der det er bestemt med grunnlag i kommunens risiko- og sårbarhetsanalyse
- g) etter anmodning yte innsats ved brann og ulykker i sjøområder innenfor eller utenfor den norske territorialgrensen

h) sørge for feiing og tilsyn med fyringsanlegg.

Kommunen kan legge andre oppgaver til brannvesenet så langt dette ikke svekker brannvesenets gjennomføring av oppgavene i første ledd.

Departementet kan gi forskrifter om brannvesenets oppgaver.

§ 12. Fullmakter ved brann og andre ulykkessituasjoner

Leder av brannvesenet

- a) har ledelsen av brannbekjempelsen,
- b) har skadestedsledelsen ved andre ulykkessituasjoner inntil ledelsen overtas av politiet,
- c) har ordensmyndighet inntil politiet kommer til stedet,
- d) kan rekvirere eiendom, bygninger, materiell og personell innenfor rammen av § 5 fjerde ledd,
- e) kan pålegge eier eller bruker av eiendom som har vært utsatt for brann, eksplosjon eller annen ulykke å sørge for vakhold og andre nødvendige sikringstiltak.

Fullmaktene i første ledd gjelder tilsvarende for den som i lederens sted har innsatsledelsen på brann- eller ulykkesstedet.

Departementet kan gi forskrifter om fullmakter og plikter for leder av brannvesenet ved brann, eksplosjon og andre ulykker.

§ 13. Særskilte brannobjekter

Kommunen skal identifisere og føre fortegnelse over byggverk, opplag, områder, tunneler, virksomheter m.m. hvor brann kan medføre tap av mange liv eller store skader på helse, miljø eller materielle verdier.

Kommunen skal sørge for at det føres tilsyn i byggverk m.m. som nevnt i første ledd for å påse at disse er tilstrekkelig sikret mot brann. Tilsynet skal omfatte alle forhold av betydning for brannsikkerheten, herunder bygningsmessige, tekniske, utstyrmessige og organisatoriske brannsikringstiltak og forhold av betydning for gjennomføring av brannbekjempelse og øvrig redningsinnsats.

Kommunen skal overfor sentral tilsynsmyndighet kunne dokumentere hvordan tilsyn med byggverk m.m. som nevnt i første ledd, som kommunen eier eller bruker, er gjennomført, og hvordan eventuelle pålegg er fulgt opp.

Kommunen kan ved enkeltvedtak bestemme at det skal føres tilsyn med andre byggverk m.m. enn de som er omfattet av første ledd. Kommunestyret selv kan fastsette lokal forskrift om tilsyn med andre byggverk m.m. enn de som er omfattet av første ledd.

Departementet kan gi forskrifter om tilsyn med særskilte brannobjekter.

0 Endret ved lov 29 mai 2015 nr. 36 (ikr. 29 mai 2015 iflg. res. 29 mai 2015 nr. 553).

§ 14. Ytterligere sikringstiltak og beredskap

Kommunen kan pålegge nødvendige brannverntiltak i enkelttilfeller for ethvert byggverk, opplag, områder, tunneler m.m.

Sentral tilsynsmyndighet kan pålegge eier av ethvert byggverk, opplag, områder, tunneler m.m som anses å utgjøre en ekstraordinær risiko innen kommunen, å etablere en egen brann- og ulykkesberedskap, eller bekoste og vedlikeholde en nødvendig oppgradering av det kommunale brannvesen.

Departementet kan gi forskrifter om ytterligere sikringstiltak og beredskap etter denne bestemmelsen.

§ 15. Samarbeid mellom kommuner

Kommunene skal samarbeide om lokale og regionale løsninger av forebyggende og beredskapsmessige oppgaver med sikte på best mulig utnyttelse av samlede ressurser.

Departementet kan gi pålegg om samarbeid mellom to eller flere kommuner for gjennomføring av krav fastsatt i eller i medhold av loven.

Brannvesenet i enhver kommune skal etter anmodning fra innsatsleder på skadestedet yte hjelpeinnsats ved brann, eksplosjon og annen ulykke i andre kommuner så langt det er mulig under hensyn til egen beredskap.

Departementet kan gi forskrifter om lokalt og regionalt samarbeid til løsning av forebyggende og beredskapsmessige oppgaver.

§ 16. Nødalarmeringssentral

Sentral tilsynsmyndighet kan pålegge en kommune å etablere en nødalarmeringssentral for mottak av meldinger om branner og andre ulykker innen en fastsatt region som kan omfatte flere kommuner. De kommuner som omfattes av den fastsatte regionen plikter å knytte seg til nødalarmeringssentralen og med grunnlag i avtale bære sin andel av kostnadene ved etablering og drift av sentralen.

Nødalarmeringssentralen skal bemannes, utrustes og opereres slik at den til enhver tid fyller behovet for mottak og registrering av nødmeldinger, alarmering av mannskaper og kommunikasjon med innsatsstyrkene og den som melder ulykken. Etablering og drift skal samordnes med øvrige nødalarmeringssentraler for helse og politi.

Departementet kan gi forskrifter om etablering og drift av nødalarmeringssentral for mottak av meldinger om branner, eksplosjoner og andre ulykker, herunder krav til personellens kvalifikasjoner.

§ 17. Tjenesteplikt i brannvesenet

Kommunen kan i særskilte tilfeller pålegge enhver myndig person bosatt i kommunen tjenesteplikt i brannvesenet dersom dette er nødvendig for å sikre at brannvesenet skal kunne gjennomføre oppgavene pålagt i denne loven.

Departementet kan gi forskrifter om tjenesteplikt i brannvesenet.

§ 18. *Politiattest*

Det kan kreves politiattest både ved vanlig tilsetting og ved pålegg om tjenesteplikt i brannvesenet. Det samme gjelder for personell i virksomhet som etter avtale helt eller delvis utfører brannvesenets oppgaver.

Kapittel 4. Plikter i virksomhet

§ 19. *Sikkerhet i virksomhet*

Virksomheter skal sørge for at sikkerheten i forhold til brann, eksplosjon, håndtering av farlig stoff og transport av farlig gods på veg og jernbane blir ivaretatt på en forsvarlig måte. Sikkerhetshensyn skal være integrert i alle virksomhetens faser, herunder planlegging, prosjektering, etablering, drift og avvikling.

Virksomheter skal gjøre arbeidstakere og andre som utfører oppgaver i eller på vegne av virksomheten kjent med plikten i henhold til § 25 i denne loven. Virksomheten skal gi opplæring slik at alle arbeidsoppgaver kan gjennomføres på en sikker måte både ved normal drift og ved unormale situasjoner og driftsbetingelser. Opplæringen skal også omfatte rutiner og forholdsregler ved ulykker.

Plikten til å sørge for at sikkerheten i virksomheten blir ivaretatt ligger hos ledelsen.

0 Endret ved lov 19 juni 2009 nr. 84.

§ 19 a. *Politiattest ved håndtering av eksplosjonsfarlig stoff*

Virksomheter skal sørge for at arbeidstakere som håndterer eksplosjonsfarlig stoff av slik mengde eller type som departementet bestemmer i forskrift, legger frem ordinær politiattest. Attesten skal vise om arbeidstakeren har slik vandel at vedkommende kan finnes skikket i henhold til brann- og eksplosjonsvernlovgivningens formål.

Sentral tilsynsmyndighet kan kreve fremlagt ordinær politiattest før utstedelse av bestemte sertifikater eller tillatelser til personer eller virksomheter som håndterer eksplosiv vare.

Departementet kan gi utfyllende forskrifter om politiattester etter denne bestemmelsen, herunder om oppbevaring, tidspunkt for utstedelse og hvilke virksomheter som omfattes.

0 Tilføyd ved lov 19 juni 2009 nr. 84.

§ 20. *Sikkerhetsnivå i virksomhet med farlig stoff m.m.*

Virksomheter har plikt til å sørge for at enhver håndtering av farlig stoff og farlig gods skjer på en slik måte at mennesker, miljø og omgivelser er tilfredsstillende sikret. Risikoen skal være redusert til et nivå som med rimelighet kan oppnås.

Sikkerhetsnivået etter første ledd skal etableres gjennom tekniske og organisatoriske tiltak i virksomheten, eventuelt i kombinasjon med arealmessige begrensninger i området rundt denne, og dokumenteres overfor sentral tilsynsmyndighet.

Arealmessige begrensninger fastsettes etter bestemmelsene i plan- og bygningsloven. Uttalelse fra sentral tilsynsmyndighet skal innhentes før arealmessige begrensninger fastsettes.

Kostnader forbundet med etablering av arealmessige begrensninger, herunder eventuelle kostnader ved ekspropriasjon, bæres av virksomheten.

Departementet kan fastsette forskrifter om nivåer og kriterier for akseptabel risiko.

§ 20 a. Håndtering av utgangsstoffer for eksplosiver

Virksomheter som håndterer utgangsstoffer for eksplosiver skal gjennom tekniske og organisatoriske tiltak i virksomheten sørge for at disse ikke kommer på avveie eller havner i urette hender.

Departementet kan gi forskrifter om håndtering av utgangsstoffer for eksplosiver, herunder hvilke utgangsstoffer som skal forbys eller begrenses.

Departementet kan videre gi forskrifter om:

- a) Forbud mot privatpersoners innføring, besittelse eller bruk av utgangsstoffer.
- b) Virksomheters tilgang til og tilgjengeliggjøring av utgangsstoffer, samt krav om melding og deklarerer til særskilte registre.
- c) Virksomheters plikt til å rapportere om mistenkelige transaksjoner eller forsøk på dette, og til å etablere systemer for registrering av kjøp.
- d) Betalingsplikt for destruksjon av beslaglagte eller ulovlige importerte stoffer.

0 Tilføyd ved lov 29 mai 2015 nr. 36 (ikr. 29 mai 2015 iflg. res. 29 mai 2015 nr. 553).

§ 21. Beredskapsplikt

Virksomheter som

- a) håndterer farlig stoff,
- b) utgjør en særskilt brann- eller eksplosjonsrisiko, eller
- c) transporterer farlig gods på veg eller jernbane

og som omfattes av særskilte kriterier fastsatt i forskrift, skal etablere en tilstrekkelig egenberedskap med tilhørende varslings- og innsatsplaner.

Utgjør virksomheten en risiko for en storulykke, kan sentral tilsynsmyndighet bestemme at beredskapen etter første ledd også skal omfatte områdene nær virksomheten.

Beredskapen og innsatsplanene skal være tilpasset risikoen, være samordnet med den offentlige beredskapen og bli oppdatert ved behov.

Departementet kan gi forskrifter om krav til egenberedskap, herunder bestemmelser om opplæring og øving av personell.

§ 22. *Plikt til rapportering og oppfølging*

Virksomheter som nevnt i § 21 første ledd bokstav a og c skal etablere et system for registrering av ulykker og hendelser som kunne ha ført til en ulykke. Slike ulykker og hendelser skal rapporteres til sentral tilsynsmyndighet.

Rapporten skal inneholde en analyse av årsaken til hendelsen og opplyse om hvilke tiltak virksomheten vil iverksette for å forhindre slike hendelser i fremtiden.

Departementet kan gi forskrifter om krav til registrering og rapportering etter denne bestemmelsen, herunder prosedyrer for rapportering og krav til rapportens innhold.

§ 23. *Særskilt informasjonsplikt for virksomhet med storulykkepotensial*

Virksomheter som nevnt i § 21 første ledd bokstav a og som utgjør risiko for storulykke, skal informere befolkningen i områdene rundt virksomheten om de farlige stoffene som håndteres og om risikofaktorene knyttet til disse. Det skal også informeres om forholdsregler ved en eventuell ulykke med slike stoffer. Informasjonen skal gis i en lettfattelig form og jevnlig oppdateres og gjentas.

Departementet kan gi forskrifter om virksomhetens informasjonsplikt.

§ 24. *Innhenting av uttalelser fra befolkningen rundt virksomhet som utgjør en storulykkesrisiko*

Under planlegging av virksomhet som nevnt i § 21 første ledd bokstav a og som utgjør risiko for storulykke skal virksomheten innhente og legge vekt på uttalelser fra befolkningen i området rundt virksomheten om lokalisering og planlagte beredskaps- og sikkerhetstiltak.

Eksisterende virksomhet skal innhente og legge vekt på uttalelser fra befolkningen i området rundt virksomheten dersom det foretas endringer som får betydning for beredskaps- og sikkerhetstiltakene.

Departementet kan gi forskrifter om plikten til å innhente uttalelse etter denne bestemmelsen.

§ 25. *Arbeidstakeres plikt til å fremme sikkerheten*

Arbeidstakere skal utføre sine arbeidsoppgaver i samsvar med gjeldende sikkerhetsbestemmelser i lover, forskrifter og interne prosedyrer for å forebygge branner,

eksplosjoner og andre ulykker, og aktivt medvirke til å fremme sikkerheten i virksomheten.

Departementet kan fastsette forskrifter om arbeidstakeres plikter etter denne bestemmelsen.

Kapittel 5. Krav til produkter

§ 26. Formålstjenlige og betryggende produkter

Produkter som benyttes ved håndtering av farlig stoff og farlig gods skal være utført slik at de er formålstjenlige og sikre. De skal til enhver tid være i slik stand at det ikke oppstår fare for brann, eksplosjon eller annen ulykke. Montering skal være utført fagmessig og betryggende.

Produkter som benyttes ved deteksjon, varsling eller bekjempelse av brann, eksplosjon eller annen ulykke skal være formålstjenlige og betryggende utført og montert, og til enhver tid være i slik stand at de virker som forutsatt.

Departementet kan gi forskrifter om krav til produkter og krav til den som prosjekterer, produserer, leverer, importerer eller markedsfører produkter, herunder krav om kvalitet og godkjenning av de stoffer som omfattes av loven, forbud mot eller påbud om bruk av produkter.

0 Endret ved lov 19 juni 2009 nr. 84.

§ 27. Forskrifter om krav til merking m.m.

Departementet kan gi forskrifter om krav til advarselsmerking og annen merking av produkter og farlig gods, samt om krav til sikkerhetsdatablad og stoffregister.

Kapittel 6. Gebyr, kompensasjon og erstatning m.m.

§ 28. Gebyr m.m.

Departementet kan gi forskrifter om avgifter og gebyr til dekning av utgiftene forbundet med gjennomføringen av tilsynsmyndighetenes oppgaver etter denne loven.

Kommunestyret selv kan fastsette lokal forskrift om gebyr for gjennomføring av feiing og tilsyn med fyringsanlegg.

Om renteplikt ved for sen betaling av avgift eller gebyr ilagt i medhold av forskrift etter første og annet ledd gjelder lov 6. juni 1975 nr. 29 om eidegdomsskatt til kommunane § 26 tilsvarende.

Krav på avgift eller gebyr etter paragrafen her er tvangsgrunnlag for utlegg, og kan innkreves av skatteoppkreveren etter reglene for innkreving av skatt.

0 Endret ved lover 30 apr 2003 nr. 27 (ikr. 30 apr 2003 iflg. res. 30 apr 2003 nr. 517), 19 juni 2009 nr. 84, 11 jan 2013 nr. 3 (ikr. 1 juni 2013 iflg. res. 24 mai 2013 nr. 533).

§ 29. Erstatning for deltakelse i brannvesenets rednings- og slokkearbeid

Kommunen skal betale

- a) erstatning for skade på personer som har blitt pålagt å delta i brannvesenets rednings- og slokkearbeid. Lov av 16. juni 1989 nr. 65 om yrkesskadeforsikring gjelder tilsvarende
- b) erstatning for tapt arbeidsfortjeneste for pålagt deltakelse i rednings- og slokkearbeidet
- c) erstatning for skade på eiendom eller materielle verdier som følge av inngrep eller rekvisisjon etter loven
- d) erstatning for rekvirert materiell.

Eier av objekter og eiendommer som rednings- og slokkeinnsatsen har rettet seg mot og andre som har særlig tilknytning til objektet kan ikke kreve erstatning som nevnt i første ledd.

Departementet kan fastsette forskrifter om erstatning etter denne bestemmelsen.

§ 30. Kompensasjon og utgiftsfordeling mellom kommuner

En kommune som mottar bistand fra en annen kommunes brannvesen skal yte kompensasjon for bistanden med mindre det er inngått særskilt avtale om annet.

Omfatter en brann, eksplosjon eller annen ulykke områder i to eller flere kommuner, skal de utgiftene som påløper dekkes av kommunene i fellesskap.

Fylkesmannen fastsetter kompensasjon og utgiftsfordeling mellom kommuner for ethvert mellomværende med grunnlag i denne loven dersom kommunene ikke selv kommer til enighet.

Departementet fastsetter kompensasjonen eller utgiftsfordelingen dersom kommunene ligger i forskjellige fylker og fylkesmennene ikke kommer til enighet.

Kapittel 7. Tilsyn, håndheving, sanksjoner, opplysningsplikt m.m.

0 Overskriften endret ved lov 19 juni 2009 nr. 84.

§ 31. Sentral tilsynsmyndighet

Kongen kan bestemme hvem som på sentralt nivå skal føre tilsyn med at bestemmelsene gitt i eller i medhold av denne loven blir overholdt.

Tilsynsmyndigheten kan etter anmodning fra kommunen bistå kommunen ved gjennomføringen av pliktig tilsyn etter § 32.

Tilsynsmyndigheten kan la andre offentlige eller private sakkyndige føre tilsyn på sine vegne.

Kongen kan bestemme at én tilsynsmyndighet skal koordinere de offentlige tilsynsaktivitetene vedrørende helse, miljø og sikkerhet ved store industriutbyggingsprosjekter og ved eksisterende anlegg som omfattes av denne loven.

§ 31 a. Særlig om tilsyn med kommunenes oppfyllelse av plikter

Departementet bestemmer hvem som skal føre tilsyn med kommunenes gjennomføring av plikter pålagt etter §§ 9 til 16.

For tilsyn med lovligheten av kommunenes gjennomføring av plikter etter §§ 9 til 16 gjelder kapittel 10A i lov 25. september 1992 nr. 107 om kommuner og fylkeskommuner.

0 Tilføyd ved lov 19 juni 2009 nr. 84.

§ 32. Lokal tilsynsmyndighet

Kommunen skal føre tilsyn på de områder som går frem av denne loven eller av forskrifter gitt i medhold av denne.

§ 33. Tilsynsmyndighetens rett til å kreve opplysninger

Enhver som er underlagt tilsyn etter denne loven skal når tilsynsmyndigheten krever det og uten hinder av taushetsplikten legge frem de opplysninger som anses nødvendige for utøvelsen av tilsynet. Tilsynsmyndigheten kan bestemme i hvilken form opplysningene skal gis.

Opplysninger som nevnt i første ledd kan også kreves fra andre offentlige tilsynsmyndigheter uten hinder av den taushetsplikt som ellers gjelder. Opplysningsplikten gjelder bare de opplysninger som er nødvendige for at tilsynsmyndigheten skal kunne utføre sine oppgaver etter loven.

Opplysninger om branner, ulykker og uhell som har skjedd på områder som omfattes av loven kan kreves fra politi og forsikringsselskaper uten hinder av den taushetsplikt som ellers gjelder. Opplysningsplikten gjelder bare opplysninger som er nødvendige for at tilsynsmyndigheten skal kunne sammenstille nasjonale statistiske oversikter til bruk i samfunnssikkerhetsarbeidet. Departementet kan gi forskrifter om opplysningsplikt etter dette ledd.

0 Endret ved lov 19 juni 2009 nr. 84.

§ 34. Tilsynsmyndighetens rett til adgang m.m.

Tilsynsmyndigheten skal til enhver tid ha uhindret adgang til ethvert sted og til enhver innretning og kjøretøy tilsynsmyndigheten finner nødvendig for å føre tilsyn etter denne loven. Om nødvendig kan det kreves bistand fra politiet for å sikre slik adgang. Politi og kontrollpersonell fra vegkontorene kan stanse kjøretøy i forbindelse med kontroll av transport av farlig gods.

Tilsynspersonellet skal legitimere seg i samsvar med forvaltningsloven § 15 og om mulig sette seg i kontakt med representant for eier eller bruker av tilsynsobjektet, og med representant for arbeidsgiver og hovedverneombud ved tilsyn i virksomhet.

Eier, bruker, arbeidsgiver eller representant for disse har rett til, og kan pålegges, å være til stede under kontrollen. Tilsynspersonellet kan bestemme at retten ikke skal gjelde ved intervju av arbeidstaker eller dersom slik tilstedeværelse ikke kan gjennomføres uten vesentlig ulempe eller uten at formålet med kontrollen settes i fare.

§ 35. Tilsynsmyndighetens rett til å innhente prøver

Tilsynsmyndigheten kan kreve at den som eier, tilvirker, innfører eller markedsfører et produkt skal fremlegge en representativ prøve av produktet eller iverksette de undersøkelser som finnes nødvendige for å vurdere produktets egenskaper, virkninger eller egnethet. Tilsvarende gjelder når det er nødvendig for å avgjøre om et produkt faller inn under loven. Tilsynsmyndigheten kan selv sette i verk slike undersøkelser eller foreta nødvendig prøvetaking og kontroll av produktet.

Første ledd gjelder tilsvarende i forhold til avsender, mottaker eller transportør av farlig gods.

Kostnadene bæres av den som kravet om undersøkelser, prøvetaking og kontroll er rettet mot. Departementet kan likevel bestemme at kostnadene skal fordeles på flere eiere, tilvirkere, importører eller markedsførere, eller at de helt eller delvis skal dekkes av det offentlige. Krav på refusjon av kostnadene er tvangsgrunnlag for utlegg.

§ 36. Tilsynsmyndighetens plikt til å avgi rapport etter tilsyn

Tilsynsmyndigheten skal gi skriftlig rapport til den som er ansvarlig for tilsynsobjektet om resultatet av kontrollen med mindre tungtveiende hensyn tilsier noe annet. Etter tilsyn i virksomhet hvor det er krav om verneombud skal hovedverneombud ha kopi av rapporten.

§ 37. Pålegg og forbud mot bruk

Tilsynsmyndigheten gir de pålegg og treffer ellers de enkeltvedtak som er nødvendige for gjennomføringen av bestemmelsene gitt i eller i medhold av denne loven. Det skal settes en frist for når pålegget skal være utført.

Dersom pålegg ikke oppfylles innen fristen, kan tilsynsmyndigheten helt eller delvis stanse virksomheten eller helt eller delvis forby bruken av vedkommende byggverk, område, produkt mv.

Ved overhengende fare kan tilsynsmyndigheten stanse virksomheten eller forby bruken av vedkommende byggverk, område, produkt mv. selv om pålegg ikke er gitt.

Om nødvendig kan tilsynsmyndigheten kreve bistand fra politiet for å sikre gjennomføring av vedtak etter annet og tredje ledd.

§ 38. Tilbakekall av produkt m.m.

Dersom et produkt kan medføre en uakseptabel risiko for brann, eksplosjon eller annen ulykke eller for øvrig ikke tilfredsstillende kravene i § 26, kan tilsynsmyndigheten fatte vedtak om å tilbakekalle produktet fra brukere eller distributører. Den kan også stanse innførsel, produksjon, salg og markedsføring. Tilsynsmyndigheten kan selv iverksette slike tiltak og kreve kostnadene dekket av den som har fått pålegg om slike tiltak.

§ 39. Tvangsmulkt

I pålegg etter denne loven kan det fastsettes en løpende tvangsmulkt for hver dag/uke /måned som går etter utløpet av den frist som er satt for oppfylning av pålegget, inntil pålegget er oppfylt. Tvangsmulkt kan også fastsettes som en engangsmulkt. Sentral tilsynsmyndighet kan frafalle påløpt tvangsmulkt.

Tvangsmulkt ilagt av kommunen tilfaller kommunen.

§ 40. Tvangsgjennomføring

Tilsynsmyndigheten kan utferdige forelegg mot den som unnlater å etterkomme pålegg eller forbud som er gitt med hjemmel i denne lov. Med forelegg menes her et nytt pålegg om at det tidligere pålegget eller forbudet skal etterleves innen en frist som fastsettes i forelegget. Forelegget skal gi opplysninger om bestemmelsene i annet ledd og skal, så langt mulig, forkynnes for den det er rettet mot.

Den forelegget er rettet mot, kan reise søksmål mot det offentlige for å få forelegget prøvet. Blir søksmål ikke reist innen 30 dager fra forkynnelsen, har forelegget samme virkning som en rettskraftig dom, og kan fullbyrdes etter reglene for dommer.

Forelegget kan ikke påklages.

Blir pålegget i rettskraftig dom eller dermed likestilt forelegg ikke etterkommet, kan vedkommende tilsynsmyndighet selv besørge eller få besørget at pålegget utføres for regning av den som dommen eller forelegget er rettet mot, uten at det er nødvendig med kjennelse etter tvangsfullbyrdelsesloven § 13-14.

Ved overhengende fare kan pålegget fullbyrdes etter reglene i tvangsfullbyrdelsesloven § 13-14 uten at dom eller forelegg kreves.

§ 41. Klage

Departementet er klageinstans for vedtak truffet av eller på vegne av sentral tilsynsmyndighet eller av andre offentlige organer i medhold av § 31.

Sentral tilsynsmyndighet er klageinstans for vedtak truffet av kommunestyret eller fylkesmannen. For andre vedtak truffet av kommunen gjelder forvaltningsloven § 28 annet ledd.

§ 42. **Straff**

Den som legger hindringer i veien for undersøkelser som offentlig myndighet iverksetter etter denne loven, eller unnlater å yte pliktig bistand eller gi opplysninger som kreves for utførelsen av tilsynet etter denne loven, straffes med bot såfremt forholdet ikke rammes av et strengere straffebud.

Den som forsettlig eller uaktsomt overtrer denne loven, sentrale eller lokale forskrifter eller enkeltvedtak fastsatt i medhold av denne loven, straffes med bot eller fengsel inntil 3 måneder.

Den som forsettlig eller grovt uaktsomt, og gjentatt eller på en graverende måte overtrer §§ 5, 19, 20, 20 a eller bestemmelser gitt i medhold av disse, straffes med bot eller fengsel inntil 2 år. Medvirkning straffes på samme måte.

Grov overtredelse etter tredje ledd straffes med bot eller fengsel inntil 6 år. Ved avgjørelsen om befatningen er grov, skal det særlig legges vekt på hvilken type og hvor stort omfang overtredelsen gjelder, og om den av andre grunner er særlig farlig eller samfunnsskadelig.

0 Endret ved lover 29 mai 2015 nr. 36 (ikr. 29 mai 2015 iflg. res. 29 mai 2015 nr. 553 med virkning frem til 1 okt 2015), 19 juni 2015 nr. 65 (ikr. 1 okt 2015).

Kapittel 8. Avsluttende bestemmelser

§ 43. **Utfyllende forskrifter**

Departementet kan fastsette forskrifter om

- a) ledelsens plikter i virksomhet, herunder tekniske og organisatoriske tiltak, samt dokumentasjon av slike
- b) krav til håndtering av farlig stoff, herunder krav til innretninger, apparater og lignende, meldeplikt, kriterier for tillatelser og godkjenninger, krav til opplæring og krav om sertifikater
- c) virksomheter som utgjør risiko for storulykke
- d) transport av farlig gods på land, herunder bestemmelser om lasting, lossing, meldeplikt, kontroll på veg, jernbane og i virksomhet, sikkerhetsrådgiver i virksomhet samt om utstyr og hvilke instanser som kan godkjenne og kontrollere slikt utstyr, og om krav til opplæring og opplæringsordninger.
- e) kommunestyrets fullmakter til å gi lokale forskrifter om bruk eller forbud mot bruk av fyrverkeri.
- f) saksbehandlingen til utfylling av reglene i tjenesteloven for tillatelsesordninger i eller i medhold av loven her, herunder om saksbehandlingsfrist og rettsvirkninger av fristoverskridelse. Unntak fra tjenesteloven § 11 andre ledd kan bare gjøres når det er begrunnet ut fra tvingende allmenne hensyn, herunder hensynet til privatpersoners beskyttelsesverdige interesser.

0 Endret ved lover 19 juni 2009 nr. 84, 19 juni 2009 nr. 103 (ikr. 28 des 2009 iflg. res. 19 juni 2009 nr. 672).

§ 44. Overgangsbestemmelser

Forskrifter, vedtekter og andre bestemmelser gitt i medhold av lov 21. mai 1971 nr. 47 om brannfarlige varer samt væsker og gasser under trykk, lov 14. juni 1974 nr. 39 om eksplosive varer og lov 5. juni 1987 nr. 26 om brannvern m.v. gjelder inntil videre i den utstrekning de ikke strider mot loven her eller bestemmelser gitt i medhold av den. Det samme gjelder tillatelser, godkjenninger, samtykker m.m. så langt tilsynsmyndigheten aksepterer dette.

0 Endret ved lov 20 juni 2003 nr. 45 (ikr. 1 juli 2003 iflg. res. 20 juni 2003 nr. 712).

§ 45. Ikrafttredelse

Loven trer i kraft fra den tid Kongen bestemmer.¹

1 Iflg. res. 14 juni 2002 nr. 536 trer loven ikr. 1 juli 2002 med følgende unntak: For Svalbard gjelder ikke lovens § 46 nr. 2 og 3.

§ 46. Endring i andre lover

Fra det tidspunkt loven trer i kraft gjøres følgende endringer i andre lover: - - -

2. Lov 21. mai 1971 nr. 47 om brannfarlige varer samt væsker og gasser under trykk oppheves.
3. Lov 14. juni 1974 nr. 39 om eksplosive varer oppheves.
5. Lov 5. juni 1987 nr. 26 om brannvern m.v. oppheves.